

Aneta Krupka

Uniwersytet Szczeciński, Szczecin | Instytut Nauk Teologicznych
ORCID: 0000-0001-6604-4370, e-mail: aneta.krupka@usz.edu.pl

SPRAWOZDANIE Z CYKLU POPULARNO-NAUKOWYCH WYKŁADÓW „JAN PAWEŁ II ZAPOMNIANY?” KOSZALIN, SIEDZIBA STOWARZYSZENIA CIVITAS CHRISTIANA, ROK AKADEMICKI 2023/2024

W roku akademickim 2023/2024 odbył się cykl spotkań pod nazwą: „Jan Paweł II zapomniany?”. We wspólnej inicjatywie Instytutu Nauk Teologicznych Uniwersytetu Szczecińskiego oraz koszalińskiego oddziału Stowarzyszenia „Civitas Christiana” podjęto refleksję nad tym, czy pontyfikat i nauczanie papieża Polaka mają jedynie wartość historyczną, czy nadal stanowią ważne źródło w poszukiwaniu inspirujących odpowiedzi na wyzwania współczesności. Organizacja wykładów była jednym z zadań podjętych przez Instytut Nauk Teologicznych w ramach realizacji długofalowego projektu „Chrystus Pomorza w dziejach Polski i Europy: jubileusz 900-lecia”, na którego finansowanie zostało przyznane przez Ministerstwo Edukacji i Nauki.

Zgodnie z kalendarzem roku akademickiego zostało zorganizowanych dziewięć spotkań. Odbywały się one od października do czerwca, w comiesięcznym rytmie. Każde z nich składało się z eksperckiego wykładu oraz czasu na zadawanie pytań i podzielenie się refleksjami ze strony słuchaczy. Każdy wykład stanowił odrębną całość, dzięki czemu przez cały cykl udało się poruszyć wiele różnorodnych tematów, dając pewnego rodzaju perspektywę na najważniejsze i najbardziej aktualne wymiary papieskiego nauczania. Wśród tych najchętniej podejmowanych zagadnień znalazł się temat małżeństwa i rodziny, a także odpowiedzialności człowieka za kształtowanie historii i kultury.

Pierwszym gościem był ks. prof. dr hab. Jan Perszon z Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Perszon wygłosił wykład: *Chrystus fundamentem człowieczeństwa. Jana Pawła II wizja kultury w kontekście kryzysu człowieka i społeczeństwa.*

Podczas prelekcji została zaprezentowana wizja kultury w myśli Jana Pawła II oraz jej genetyczne powiązanie z człowiekiem. Istotna część wykładu została także poświęcona kwestiom dotyczącym źródeł kryzysu współczesnej kultury oraz *kultury życia* (aż do *anty kultury* i *kultury śmierci*).

Listopadowe wystąpienie przygotował Grzegorz Polak, zastępca dyrektora Muzeum Jana Pawła II i Prymasa Wyszyńskiego w Warszawie. Gość przedstawił wykład: *Jan Paweł II a wielka polityka*. W pierwszej części papież został przedstawiony jako mąż stanu, którego działania miały istotny wpływ na kształtowanie się ówczesnej polityki międzynarodowej, zwłaszcza tej dotyczącej Europy Środkowo-Wschodniej. W drugiej części wystąpienia zostały przybliżone nieobecne w szerszej świadomości działania Jana Pawła II w kwestii współpracy z konkretnymi światowymi przywódcami, zwłaszcza z prezydentem USA Ronaldem Reaganem.

Na trzecim spotkaniu wykład wygłosił ks. dr hab. Robert Skrzypczak, profesor Akademii Katolickiej w Warszawie, specjalizujący się m.in. w teologii małżeństwa. Skrzypczak przedstawił temat: „*Pokochołem ludzką miłość*”. *Jana Pawła II bój o małżeństwo i rodzinę*. Prelegent, odwołując się do licznych przykładów zarówno z okresu krakowskiego, jak i rzymskiego, nakreślił znaczenie, jakie dla papieża Polaka miał temat małżeństwa i rodziny, rozważany w perspektywie pojęcia osoby. Szczególna uwaga została zwrócona na profetyczność tego nauczania, w kontekście współczesnej sytuacji, którą można określić mianem „boju o rodzinę”.

Gościem czwartego, styczniowego spotkania była dr Magdalena Siemion, pracowniczka Instytutu Dialogu Międzykulturowego im. Jana Pawła II w Krakowie, zajmująca się popularyzacją teologii ciała, zwłaszcza wśród młodzieży. Także tego obszaru dotyczył jej wykład, zatytułowany: *Teologia ciała Jana Pawła II nieodkrytą perłą polskiego Kościoła*. Zgodnie z tezą Georga Weigla, amerykańskiego popularyzatora teologii ciała, Siemion starała się pokazać potencjał, jaki znajduje się w papieskiej myśli na temat seksualności. Zestawiając ze sobą pierwotną rzeczywistość Księgi Rodzaju z konsekwencjami grzechu pierwszych rodziców można odkryć bogactwo i piękno doświadczenia człowieka, w jego istnieniu osobowym, z którym związana jest także prawda o męskości i kobiecości. Boży plan na człowieka, który w raju był odczytywany intuicyjnie, w rzeczywistości po grzechu wymaga wsparcia etyki, konkretnych zasad, które mają chronić innych i człowieka samego przed konsekwencjami jego egoizmu.

Piąty wykład przygotował dr hab. Michał Białkowski, prof. Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Białkowski, we współpracy z Muzeum Jana Pawła II i Prymasa Wyszyńskiego w Warszawie, kieruje zespołem naukowców prowadzących badania archiwalne, które posłużą opracowaniu pierwszej, pełnej, źródłowej biografii Karola Wojtyły, obejmującej okres krakowski jego życia. Właśnie ten okres życia przyszłego papieża był przedmiotem wystąpienia zatytułowanego: *Krakowskie lata Karola Wojtyły (1938–1978). Wyzwania i nowe perspektywy badawcze*. Białkowski zwrócił uwagę, że zazwyczaj biografie Jana Pawła II, zwłaszcza te wydane za granicą, w małym stopniu odnoszą się do faktów z życia Karola Wojtyły sprzed 1978 roku. Warto jednak docenić ten bardzo bogaty okres, związany przede wszystkim ze studiami na Uniwersytecie Jagiellońskim,

posługą krakowskiego biskupa pomocniczego i metropolity, w tym także z jego udziałem w Soborze Watykańskim II, na którym przyszedł papież „uczył się” Kościoła powszechnego. Teza, która wybrzmiała w wykładzie to przekonanie, że aby zrozumieć pontyfikat Jana Pawła II konieczne jest odwołanie się właśnie do wydarzeń i myśli, związanych z poprzednim okresem jego życia.

Szósty, marcowy wykład wygłosiła dr Ewa K. Czackowska z Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Znana publicystka swoje wystąpienie zatytułowała: *Jak Karol Wojtyła przekonał Kościół do kultu Bożego Miłosierdzia*. Starła się w nim przybliżyć skomplikowane losy zatwierdzenia kultu Bożego Miłosierdzia. Czackowska przedstawiła bardzo szeroko kwestię weryfikacji przez Watykan zapisków z *Dzienniczka* s. Faustyny Kowalskiej, podkreślając kluczową rolę krakowskiego biskupa Karola Wojtyły, który także po wyborze na Stolicę Piotrową nawiązywał w swoim nauczaniu do tajemnicy Bożego miłosierdzia. Jan Paweł II w 2002 roku, kiedy w czasie swojej ostatniej pielgrzymki do Ojczyzny konsekrował bazylikę Bożego Miłosierdzia w krakowskich Łagiewnikach mówił, że bez tego miejsca, zbudowanego przy grobie s. Faustyny, nie byłoby polskiego papieża.

Siódmym gościem była s. Małgorzata Lekan, dominikanka, absolwentka studiów teologicznych na Franciscan University of Steubenville w USA i w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, a także Instytutu Studiów nad Seksualnością w Catholic Theological Union w Chicago. Lekan obecnie zajmuje się m.in. prowadzeniem warsztatów z psychoedukacji i teologii ciała, dedykowanych szczególnie kobietom. W swoim wykładzie: *Nadszedł czas! Wizja kobiecości według Jana Pawła II a praktyka posługi kobietom dziś* podzieliła się swoim doświadczeniem, ale także wskazała na inne przykłady duszpasterstwa kobiet opartego na wizji kobiecości Jana Pawła II. Te praktyczne rozważania zostały poprzedzone bogatym wstępem teoretycznym, w którym wykładowczyni wpisała papieskie nauczanie w szerszy kontekst współczesnych przemian rzeczywistości. Pokazała także, jak takie zjawiska jak feminizm czy rewolucja seksualna znajdują właściwą odpowiedź w papieskim nauczaniu.

Majowy wykład, który odbył się w dzień sto czwartej rocznicy urodzin Jana Pawła II, przygotował o. prof. dr hab. Jarosław Kupczak, dominikanin, pracownik Uniwersytetu Papieskiego Jan Pawła II w Krakowie i dyrektor Ośrodka Badań nad Myślą Jana Pawła II, działającego na tym uniwersytecie. Krakowski prelegent przedstawił wykład *Wyzwolenie ludzkiej wolności*, którego głównym tematem była encyklika Jana Pawła II *Veritatis splendor*. Jak zauważył Kupczak, rozważania o osobie, sumieniu, dobrym życiu i wartościach moralnych były zawsze obecne w myśli chrześcijańskiej. Jednak to dopiero w tej encyklice po raz pierwszy mamy do czynienia z dokumentem Magisterium tej rangi, który podejmuje temat meta-etyki, czyli tego jak jest dokonywana etyczna ocena ludzkich czynów. Tego rodzaju refleksja jest szczególnie istotna dzisiaj, wobec poważnego zamieszania w dziedzinie etyki, wynikającego m.in. z głębokiego relatywizmu naszej kultury.

Cały cykl zakończył wykład ks. dr. hab. Grzegorza Wejmiana, profesora Uniwersytetu Szczecińskiego, specjalisty od historii Kościoła na Ziemiach Zachodnich. Jest on m.in. współautorem (wraz z Z. Stanuchem) publikacji *Jan Paweł II w Szczecinie*, opisującej

przygotowania, przebieg i przesłanie papieskiej wizyty z 1987 roku. Publikacja jest szczególnie warta uwagi ze względu na bogate wykorzystanie materiałów Instytutu Pamięci Narodowej. Prelegent wygłosił wykład: *Karol Wojtyła/Jan Paweł II na terenie dzisiejszej metropolii szczecińsko-kamieńskiej*. Z opracowanych przez Wejmana danych wynika, że Karol Wojtyła/Jan Paweł II na przestrzeni 44 lat (1953–1997) na terenie dzisiejszej metropolii szczecińsko-kamieńskiej przebywał dziewiętnaście razy: dwa razy jako kapłan, jako biskup – siedem razy, jako kardynał siedem razy i jako papież trzy razy. Był tutaj podczas wypoczynku wakacyjnego, w odwiedzinach prywatnych, na uroczystościach kościelnych, a przede wszystkim pielgrzymował tutaj jako następcy św. Piotra. Wykładowca przybliżył okoliczności tych wizyt, a jego opowieść została uzupełniona prezentacją multimedialną, zawierającą fotografie z przywoływanych miejsc i wydarzeń.

Wszystkie wykłady są dostępne do odsłuchania; zostały umieszczone na playliście na platformie YouTube, na kanale Civitas Christiana TV: <https://youtube.com/playlist?list=PLux4R99nKMNNIHLdrbT3XmmIgayS8geoU&si=PhodQebvPBXQZ1-1>.

Cytowanie chicagowskie:

Krupka, Aneta. „Sprawozdanie z cyklu popularno-naukowych wykładów «Jan Paweł II zapomniany?», Koszalin, siedziba stowarzyszenia Civitas Christiana, rok akademicki 2023/2024”. *Studia Koszalińsko-Kołobrzeskie* 32 (2025): 297–300. DOI: 10.18276/skk.2025.32-19.

Cytowanie oksfordzkie:

Krupka A., *Sprawozdanie z cyklu popularno-naukowych wykładów „Jan Paweł II zapomniany?”*, Koszalin, siedziba stowarzyszenia Civitas Christiana, rok akademicki 2023/2024, „Studia Koszalińsko-Kołobrzeskie” 32 (2025), s. 297–300. DOI: 10.18276/skk.2025.32-18.